

Factsheet nieuwe doelen

Augustus 2019

Samen aan de slag

In de Duurzame Zuivelketen werken melkveehouders en zuivelondernemingen samen aan de verduurzaming van de Nederlandse zuivelsector. De melkveehouders worden vertegenwoordigd door LTO Nederland, de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) en het Nederland Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK). Namens de zuivelindustrie is de Nederlandse Zuivel Organisatie betrokken. De vier partners werken aan de verduurzaming onder de vlag van ZuivelNL, de ketenorganisatie van de Nederlandse zuivelsector. Maatschappelijke organisaties, overheden en andere partijen die veel met de zuivelsector werken, zijn ook aangesloten. Zij zijn als adviseur aan de Duurzame Zuivelketen verbonden. In samenspraak met hen en met het ministerie van LNV heeft de Duurzame Zuivelketen concrete doelen voor 2030 geformuleerd.

Onze doelen

De Duurzame Zuivelketen heeft **doelen** geformuleerd voor een groot aantal thema's: klimaatneutrale ontwikkeling; continue verbetering van de diergezondheid en het dierenwelzijn; behoud van weidegang en voor behoud van de biodiversiteit. Ook willen we een grondgebonden sector blijven. Deze doelen zijn haalbaar als er een ook verdienmodel voor de melkveehouder achter staat. De doelen willen we realiseren in nauwe samenwerking met andere spelers in de keten, waarbij ieder zijn eigen rol en verantwoordelijkheid heeft.

1. Grondgebonden melkveehouderij

De zuivelsector wil een **grondgebonden** sector zijn en blijven. Dat is belangrijk voor de melkveehouderij, de leefomgeving en de samenleving. Burgers en consumenten worden steeds kritischer over de wijze waarop voedsel wordt geproduceerd. Zij willen weten waar voedingsmiddelen vandaan komen en of ze op een verantwoorde wijze zijn geproduceerd. Een grondgebonden melkveehouderij speelt op deze wensen in. Een grondgebonden melkveebedrijf beschikt over voldoende grond en benut

Factsheet nieuwe doelen

de mest optimaal zodat het gras en andere voeder-
gewassen voor het vee kunnen groeien. Zo wordt
de kringloop gesloten.

Om dat te bereiken gaat de Duurzame Zuivelketen
uit van het rapport 'Grondgebondenheid als basis
voor een toekomstbestendige melkveehouderij' dat
de onafhankelijke Commissie Grondgebondenheid
in 2018 op verzoek van LTO Nederland en de NZO
uitbracht. Daarin is het **percentage eiwit** dat een
melkveehouder van eigen land of uit de buurt
haalt (minimaal 65%) een belangrijke indicator.
Het kengetal ondersteunt meerdere doelen en
geeft de veehouder ruimte in zijn bedrijfskeuzes.
Het kengetal stimuleert bovendien de grasteelt,
wat de weidegang bevordert. Het realiseren van
een voldoende grote huiskavel om koeien buiten
te laten lopen is dan ook een andere belangrijke
bouwsteen voor grondgebondenheid. Daarnaast
maakt het telen van eigen eiwit de veehouder
minder afhankelijk van mondiale eiwitbronnen.
De gehanteerde definitie stimuleert ook lokale
mest-voerkringlopen. Door **samen te werken** met
collega's in de buurt kan de melkveehouder meer
eiwit voor zijn eigen bedrijf telen en de mest in zijn
eigen buurt afzetten, voor zover dat niet op eigen
land kan.

Doel: een grondgebonden melkveehouderij

2. Verdienmodellen

De doelen van de Duurzame Zuivelketen zijn
haalbaar mits melkveehouders de middelen hebben
om ze te realiseren. Er moet dus een verdienmodel
achter staan. Dat kan een hogere opbrengst zijn,
en/of lagere kosten en/of meer ontwikkelruimte.
Denk bijvoorbeeld aan het belonen op biodiversi-
teit via de Biodiversiteitsmonitor door meerdere
partijen. Een langere levensduur van de koeien
of minder verlies van mineralen aan bodem of
lucht kunnen de melkveehouder een besparing
opleveren. Ontwikkelruimte kan bijvoorbeeld
vorm gegeven worden door langere pacht-
contracten bij duurzaamheidsprestaties.
Ketenpartners, stakeholders en overheden
hebben hierbij een verantwoordelijkheid.
Van hen verwachten we een actieve bijdrage
aan de ontwikkeling van verdienmodellen.

De Duurzame Zuivelketen staat voor het verder
verduurzamen van de hele melkveehouderij.
De verdienmodellen moeten daarom geschikt
zijn voor grote groepen melkveehouders en niet
beperkt blijven tot melkveebedrijven die niche-
markten bedienen.

**Doel: in 2020 zijn mogelijke verdienmodellen
in beeld gebracht, concreet gemaakt en
gekwantificeerd**

3. Klimaat en energie

De doelen op klimaat en energie komen recht-
streeks uit het **plan 'Klimaat verantwoorde
zuivelketen in Nederland'** dat LTO, NMV, NAJK en
NZO in december 2018 hebben opgesteld. Dat plan
is onderdeel van het nationale Klimaatakkoord en
richt zich op de reductie van broeikasgassen in de
hele zuivelketen, dus inclusief voer, kunstmest,
energieverbruik en -opwekking.
Iedere melkveehouder kan en zal een bijdrage
leveren op de manier die bij zijn bedrijf en
omgeving past. Melkveeouders krijgen de
beschikking over instrumenten die **inzicht** geven
in hun footprint en in de maatregelen waarmee
zij de uitstoot van broeikasgassen kunnen ver-
mindern. Daarbij kunnen zij rekening houden
met hun eigen bedrijfsstrategie en met de andere
duurzaamheidsdoelen. Want het klimaatplan is
integraal onderdeel van de doelen en de aanpak
van de Duurzame Zuivelketen. Bij de uitvoering
hebben alle ketenpartners en stakeholders elk
een eigen rol en verantwoordelijkheid.

Factsheet nieuwe doelen

De zuivelindustrie heeft naast haar rol in dit plan nog een eigen opgave om het gebruik van fossiele brandstoffen te reduceren. Die vloeit rechtstreeks voort uit het nationaal Klimaatakkoord, onderdeel Industrie.

Doel: in 2030 is de melkveehouderij energie-neutraal

4. Dierenwelzijn en diergezondheid

Melkveehouders **zorgen goed** voor hun koeien. De koe is het belangrijkste kapitaal van de boer; een gezonde koe die lekker in haar vel zit, heeft een beter leven en leeft langer. Zij heeft bovendien minder antibiotica nodig en draagt bij aan andere duurzaamheidsdoelen zoals verlaging van de emissie van broeikasgassen en ammoniak. Dat is goed voor de koe, de melkveehouder en de maatschappij.

De Duurzame Zuivelketen streeft daarom naar **gezonde koeien** die een goed en lang leven hebben. We stellen de koe centraal en zorgen er voor dat de gezondheid en het welzijn van koeien en kalveren continu verbetert.

Samen met andere partijen uit de sector willen we melkveehouders stimuleren om de levensduur van hun veestapel te verlengen. Daarnaast bundelen we de verschillende instrumenten die de diergezondheid en het dierenwelzijn in kaart brengen in een toekomstbestendig instrument, KoeMonitor.

In het programma KalfOK geven we extra aandacht aan jonge dieren. Want een goede start is van groot belang voor het verdere leven van de koe.

Doel: continue verbetering van diergezondheid en dierenwelzijn

5. Weidegang

Weidegang betekent dat koeien in de wei kunnen grazen. Dat is hun natuurlijk gedrag. Grazende koeien kenmerken ons landschap. Daar hecht de Nederlander veel waarde aan. Ook in het buitenland staat het beeld van de koe in de wei bekend als typisch Nederlands.

Toch is weidegang niet vanzelfsprekend. Ontwikkelingen in de sector als automatisering, schaalvergroting en intensiever gebruik van huiskavels beïnvloeden de keuze van een melkveehouder om de koeien buiten te laten lopen.

De Duurzame Zuivelketen zet zich in voor het behoud van weidegang. Dat doet zij samen met veel andere partijen in het **Convenant Weidegang**. Er worden financiële stimulansen gegeven, nieuwe weiders worden begeleid in hun overstap naar weidegang en wordt er actief kennis ontwikkeld en verspreid via onderzoek en onderwijs. Daardoor is de afname van het aandeel weidende melkveebedrijven tot staan gebracht. Er is zelfs een toename van het percentage melkveebedrijven dat een vorm van weidegang toepast.

Doel: Behoud van weidegang

6. Biodiversiteit

Voor de Duurzame Zuivelketen gaat **biodiversiteit** verder dan de diversiteit aan flora en fauna. Ook schone lucht, schoon water en een vruchtbare bodem zijn essentieel.

Boeren kunnen dus niet zonder biodiversiteit. En de biodiversiteit kan niet zonder onze boeren. Melkveehouders, als grondbezitters, zijn de grootste landgebruikers van Nederland. De melkveehouderij zet daarmee niet alleen de toon van het Nederlandse landschap, maar ook van de kwaliteit ervan.

Het is een uitdaging om zowel zuivel te produceren, de biodiversiteit te bevorderen en een aantrekkelijk landschap te creëren. Om het evenwicht te kunnen bewaren heeft de

Factsheet nieuwe doelen

Duurzame Zuivelketen samen met het Wereld Natuur Fonds en de Rabobank de **Biodiversiteitsmonitor** ontwikkeld. Die brengt de impact van melkveebedrijven op de omgeving in kaart. De monitor kijkt naar zowel de positieve gevolgen (zoals bodembeheer, natuurbeheer en kruidenrijk grasland) als naar de negatieve effecten voor de omgeving zoals de emissies van broeikasgassen. Deze integrale aanpak sluit goed aan bij de boerenpraktijk. Want de thema's van de Biodiversiteitsmonitor zijn stuk voor stuk onderdeel van de dagelijkse bedrijfsvoering. De monitor maakt het mogelijk individuele prestaties van melkveehouders te **belonen**, ook door andere partijen dan zuivelondernemingen. Een stapeling van beloningen kan een impuls geven aan biodiversiteit. Door het streven naar een meer grondgebonden melkveehouderij neemt de behoefte aan veevoedergrondstoffen uit andere delen van de wereld af. Daarmee levert de sector een positieve bijdrage aan behoud van de biodiversiteit elders. De Nederlandse melkveehouderij gebruikt al sinds een aantal jaren 100% verantwoorde soja op basis van de RTRS. Hiervoor mag niet worden ontbost en moet de productie van soja plaats hebben onder goede arbeidsomstandigheden.

Doel: Een bijdrage leveren aan behoud van de biodiversiteit door de gunstige effecten van melkveehouderij te vergroten en de negatieve gevolgen te verminderen.

7. Veiligheid op het erf

Een **veilige** werkplek is belangrijk om je werk goed te kunnen doen. Dat geldt zeker ook voor melkveehouders, hun familieleden en hun medewerkers. De Duurzame Zuivelketen wil de bewustwording van veiligheid op het erf bij melkveehouders vergroten, zodat zij daar actief naar gaan handelen. De zuivelsector voert dan ook het **actieplan 'Zero Accidents in 2020'** uit. Hiermee willen partijen uit de agrarische en groene sector het aantal ongevallen significant terug te brengen.

Doel: Een veilige werkplek voor melkveehouders, hun familieleden en hun medewerkers

Waarom doen we dit?

In de zuivelsector willen we met respect voor mens, dier en milieu op een veilige manier kwalitatief hoogwaardige voeding produceren. Zodat we door de Nederlandse samenleving gewaardeerd worden en een goed inkomen kunnen verdienen. Op die manier zijn we toekomstbestendig.

De markt en de maatschappij stellen steeds strengere eisen aan hoe voedsel wordt geproduceerd. Om ook in de toekomst aan die eisen te kunnen voldoen is het noodzakelijk dat we de keten steeds verder verduurzamen. Nederlandse zuivelproducten hebben wereldwijd een ijzersterke reputatie. De kwaliteit en de duurzame wijze waarop onze producten tot stand komen, bezorgen de zuivel-sector een uitstekende concurrentiepositie. Dat willen we graag zo houden.

Zo werken we

De doelen van de Duurzame Zuivelketen zijn sectordoelen. Dat betekent dat de betrokken sectorpartijen zich gezamenlijk inzetten om de doelen te behalen. De initiatiefnemers maken hierbij gebruik van de diversiteit binnen de sector. Zo past het bij de ene melkveehouder om wat meer te doen aan natuur en landschap, en past het een andere te werken aan het opwekken van duurzame energie. Samen realiseren we de doelen waar we als sector voor staan.

We beginnen niet op nul. Want we werken al vele jaren aan een duurzamere zuivelsector. Onze prestaties laten we monitoren door een onafhankelijk instituut: Wageningen Economic Research. Die brengt elk jaar een sectorrapportage uit. Daarin staat de voortgang die we boeken, uitgebreid beschreven. De rapportages publiceren we op www.duurzamezuivelketen.nl

Richting 2030 borduren we voort op het goede dat we hebben bereikt. We gaan door op de ingeslagen weg, maar we houden oog voor nieuwe ontwikkelingen in de markt en de maatschappij. In 2023 en 2027 herijken we de doelen. Dat kan leiden tot bijstelling van de doelen.